

LBRIS

We know
books

Oana Păun

**CASE CU
PUTERI
NEMAIVĂZUTE**

CUPRINS

Capitolul 1	FERESTRE LUMINATE.....	7
Capitolul 2	DEPARTAMENTUL RECUPERARE	26
Capitolul 3	SINGURA ȘANSĂ	37
Capitolul 4	PENTRU O MAI BUNĂ ÎNȚELEGERE.....	43
Capitolul 5	STUDIUL SPERANȚEI	56
Capitolul 6	ÎN VITRINĂ	85
Capitolul 7	FERIGA DE PLASTIC	95
Capitolul 8	EXPRESII CELEBRE.....	118
Capitolul 9	MOTTO.....	133
Capitolul 10	LEGILE PRIETENIEI	149
Capitolul 11	VITAMINA D	167
Capitolul 12	CASE CU PUTERI NEMAIVĂZUTE.....	174
Capitolul 13	FOTOGRAFIE DIN AVION.....	187
Capitolul 14	STRADA LABORATORULUI	193
Capitolul 15	INDEX.....	211

FERESTRE LUMINATE

Prin ferestrele larg deschise, câteva voci de femei se strecurau din cancelarie în grădină, amestecându-se cu vocile vrăbiilor din vișin. Christine nu le auzea cu adevărat nici pe unele, nici pe celelalte. Când era mică și se juca cu păpușile, era atât de preocupată de viața păpușilor, încât nu mai auzea ce spuneau adulții. Mai târziu, la internat, acest fel de a fi o ajutase să învețe mai ușor pentru examene, când colega de cameră asculta muzică sau vorbea prea tare la telefon. Copilul care nu trăgea cu urechea la discuțiile adulților se transformase într-un adult care nu trăgea cu urechea la discuțiile adulților.

Toți cei care o cunoșteau pe Christine ajungeau, mai devreme sau mai târziu, să descopere acest detaliu despre ea. Ea însăși se minuna cum e posibil să te detașezi astfel de ceea ce te înconjoară. Se întâmpla uneori, însă, ca lumea adulților să o smulgă din preocupările de moment, de obicei când intervenea o schimbare în fundalul sonor. Atunci Christine revenea, cu întârziere, în prezentul celorlalți.

Fără a-și ridica ochii de la sferile verzi ale bobocilor de bujori, înregistră mecanic intrarea unui bărbat în cancelarie. Întotdeauna știa când își făcea apariția un bărbat, pentru că vocile unora dintre femei se schimbau brusc. Încea să ghicească cine a intrat, înainte de a recunoaște vocea, judecând după cât de mult se pițigăiau vocile femeilor: unii profesori erau mai atrăgători decât alții. Ca pisicile care consideră întotdeauna că mâncarea din celălalt castron e mai bună, aceste femei, abia plecate de acasă, de lângă niște bărbați cu care își împărțeau viața, chicoteau, încă de la prima oră a dimineții, în preajma bărbaților altor femei. Într-o lume care nu mai pune mare

preț pe statistici, Christine descoperise de una singură că un procent covârșitor dintre femeile care aveau deja un partener de viață continuau să chicotească adolescentin în prezența unor bărbați cu care nu erau intime. Lumea nu reușise nicicum să evolueze în privința asta. Adunând frunzele uscate de sub geamurile cancelariei, se întrebă, ca de atâtea ori, de ce bărbații și femeile nu uită niciodată că sunt de sexe opuse.

O urmă abia sesizabilă de ironie i se întipărise pe chip pentru scurt timp, dispărând apoi într-o mină serioasă și preocupată. Cineva care nu o cunoștea și, din întâmplare, ar fi trecut chiar atunci prin grădină, ar fi crezut că se încruntă pentru că se gândește la ceva neplăcut. De fapt, Christine se gândise în treacăt la chicotelile femeilor din cancelarie și acum se întorcea la păpușile copilăriei, transformate în plante.

Făcea parte din categoria oamenilor care râd mai des în sinea lor decât cu alții. La serviciu, înregistra mici schimbări în comportamentul profesorilor, când îi întâlnea în cancelarie, sau în cel al studenților, care se plimbau pe aleile gradinii, și mai târziu încerca să își explice singură aceste schimbări. La adăpostul aparenței de neatentie, îi analiza mereu, dintr-o simplă pornire, căreia nu îi găsea o explicație, în mare parte pentru că nu o căutase cu adevărat. Singura dată când se întrebese serios de ce face asta, nu găsise nicio utilitate descoperirilor ei despre profesori și studenți, mai ales că interacțiunea cu ei era sporadică. Își spusese atunci că trebuie să fie vreo moștenire de la bunică-sa. Era convinsă că, dacă ar mai fi fost în viață, bunica ar fi fost singura persoană care ar fi ascultat cu interes toate aceste nimicuri. În absența ei, Christine se obișnuise să păstreze pentru sine tot ce afla despre natura umană.

De la moartea bunicii, se dedicase în totalitate muncii, într-o mică măsură pentru a trece mai ușor peste despărțire, dar mai ales pentru că grădina era în întregime construită

în amintirea ei. Cu câteva zile în urmă, ceruse ca în dreapta aleii principale, chiar în mijlocul grădinii, să fie turnate trei trepte de marmură, iar zidarul trimis să se ocupe de lucrare dădea semne că se apropie de final: își aprindea câte o țigară și, aproape uitând de ea în colțul gurii, făcea înconjurul treptelor, urmărindu-le cu atenție, de parcă treptele ar fi urmat să se miște. Zidarul nu spusese nimic, dar i se citise pe chip uimirea când a aflat că trebuie să ridice niște trepte fără casă.

În prima clasă din șir, chiar lângă cancelarie, începuse cursul de Emoții, ultimul din ziua de luni.

— *Emotivii agresivi* nu știu cum să se bucure de o interacțiune fericită cu un alt om. De exemplu, dacă fac o glumă și cineva râde, îi vor spune respectivei persoane: „Nu mai râde!”, sau poate chiar îi vor imita râsul, stricând, bineînțeles, atmosfera. În realitate, ei doar se bucură că au reușit să facă o glumă care să stârnească râsul cuiva, însă nu se pricep deloc să gestioneze bucuria asta și, în loc să o interiorizeze, o expun, dar nu într-un mod sincer, cum ar fi sănătos. Încearcă să mimeze detașarea, neimplicarea, când, de fapt, sunt de-a dreptul dezechilibrați de sentimentul de bucurie.

Profesoara începu să se plimbe prin sala de curs și vocea i se îndepărtă puțin, iar Christine își aminti de ea însăși, pe la 15 ani, când era înfricoșată de interacțiunea cu orice om și când cel mai mult o îngrozeau băieții. Începuse pe atunci să petreacă din ce în ce mai mult timp cu bunică-sa, care îi răspundea la orice întrebare, povestind câte ceva din trecutul ei. Bunica trăise așa de mult, încât nu exista vreo situație cu care să se confrunte Christine, pe care ea să n-o fi trăit la rândul ei. La adăpostul timpului trecut, bunica știa să deslușească orice întâmplare, ca și când, pentru orice situație, ar fi deținut câte un cod care debloca explicații. Știa, de exemplu, de ce lucrurile care ți se întâmplă de fapt nu ți se întâmplă, ci sunt rezultatele unor factori diverși,

dintre care cel mai important este propriul comportament. Sau, cum ar fi spus maică-sa: „Păi cine te-a pus?”. Bunica se pricepea să o convingă de faptul că este responsabilă pentru o stare a lucrurilor, fără a-i pune în spate povara vinii.

— Alții, imediat după ce au făcut o glumă, reluă profesoara întoarsă la catedră, au o mină serioasă, aproape plictisită, menită să transmită mesajul că nici măcar nu le-a fost greu să facă gluma asta, iar gluma, chipurile, nu e dintre cele mai reușite, ba chiar e slăbuță. În realitate, gluma e bună și le vine și lor să râdă, însă din diverse motive, consideră că nu se cade să râdă la propriile glume și atunci își construiesc mimica în așa fel încât să le ascundă râsul. Falsul, care întotdeauna iese la iveală pentru cei care au ochi să îl vadă, îi face pe loc nesuferiți în fața celor care apreciază naturalețea.

Vocea profesoarei se îndepărtă din nou. De câte ori ajungea să vorbească despre lipsa sincerității, devenea vag agitată. În timp ce sorbea ultima gură de cafea rece, Christinei îi trecu prin cap că dintre toți oamenii care fac glume, cei mai plăcuți sunt cei care râd ei înșiși sau măcar zâmbesc. Toată lumea preferă, de fapt, chiar și fără a recunoaște, naturalețea. Până și oamenii care nu știu să se poarte cu naturalețe și devin falși îi preferă tot pe cei naturali. Naturalețea este printre cele mai atrăgătoare trăsături pe care le poate avea un om, bărbat sau femeie, ar fi spus, cu voce hotărâtă, bunica, iar Christine, privind spre alea principală, constată că treptele, deși nu se uscaseră încă, erau deja replica fidelă a treptelor casei bunicii.

Bunica Christinei avea o casă cu trei camere și o grădină. Printre cele trei rânduri de vie din spatele casei, plantase roșii, castraveți, ceapă verde, dovlecei și mărar. Despre flori, bunica îi explicase că a sădit de toate, pentru fiecare

anotimp. „În felul ăsta,” spunea ea, „am flori mereu: când nu am zambile, am bujori, și când nu am bujori, am crizanteme și așa mai departe. Fiecare floare are vremea ei și fiecare vreme are frumusețea ei.”

Vara, bunica făcea salată de roșii și castraveți doar din grădină. Rar avea nevoie să meargă la piață. Toamna, din cele trei rânduri de vie ieșea un vin roșu închis, pe care îl scotea din pivniță doar la aniversări și la Crăciun, pentru că, de fapt, bunica nu se dădea în vânt după vin. Îi plăcea, în schimb, să își adune familia în jurul mesei. Cu toate acestea, era o femeie mai mult retrasă decât sociabilă. Întregul ei univers încăpea în grădina din spatele casei, unde, dacă nu era ocupată cu treburile casei, o găseai stând în tăcere, pe scaunul preferat, cu ochii la verdele frunzelor, gândindu-se la lucruri pe care nu ținea deloc să le împărtășească. Christine îi semăna cel mai bine din toată familia. Putea să-și facă de lucru zile întregi în singurătate, uitând cu desăvârșire de existența celorlalți oameni pe Pământ.

Alteori, bunica stătea pe treptele casei. Christine obișnuia să se așeze lângă ea și să rămână acolo oricât, fără să scoată o vorbă. Pentru că nu râdea niciodată de ea, bunica era adultul preferat, așa încât Christinei nu îi venea greu să îi respecte tăcerile. Avea vreo 4 ani când a înțeles că uneori oamenii mari au nevoie de tăcere. De multe ori, priveau amândouă spre grădina care se întindea în fața lor. Într-o zi, schițând un semn din cap spre un pomișor cu frunze mici, lucioase, apărut de curând lângă fereastra bucătăriei de vară, bunica vorbise, fără nicio intonație:

— Cineva trebuie să fi scuipat vreun sâmbure de vișină pe-aici, că eu nu am sădit vișini.

Christine știa că pe bunică nu o lăsa inima să taie vișinul, chiar dacă, peste un timp, umbra lui va fi prea mare pentru o curte așa de mică. Mai știa, de asemenea, că bunică-sa nu avea nevoie ca ea să îi răspundă și, pentru faptul că nu îi răspundea, se simțea și ea om mare.

Uneori, când ceva o preocupa sau o necăjea, Christine stătea pe trepte singură. Maică-sa, venită să o ia acasă, o întrebase într-o zi ce face acolo. Ca să evite neplăcerea de a fi luată peste picior, nu i-a spus adevărul, că se gândește. Parcă o auzea: „La ce s-ar putea gândi un copil așa mic?” Avea darul de a râde de cele mai serioase lucruri. Cu speranța că maică-sa nu va râde, i-a răspuns: „Mă uit în vie”, iar maică-sa a râs în hohote și le-a mai povestit și altora o vreme.

Peste ani, Christinei îi rămase de la bunică obiceiul de a se uita în vie. În toate locuințele prin care trecuse, se găsea cel puțin un fotoliu de unde să poată privi, în momente de tihnă, ceva neinventat de oameni: cerul sau un copac din fața casei.

În grădina pe care o îngrijea acum, se gândise într-o zi că numai treptele casei lipseau. Odată trimisă cererea către conducerea departamentului, nu se mai gândise deloc la trepte. Așa i se întâmpla cu toate lucrurile pe care reușea să le ducă la bun sfârșit: își propunea ceva în sinea ei, dar fără să îi pese prea mult, ca și cum și-ar fi spus: „Dacă nu se poate, asta e.” Se asigura întâi că a făcut tot ce ținea de ea și apoi se gândea la altceva. Erau singurele situații în care chiar se întâmpla cum și-a dorit. Când era, însă, cu pumnii strânși, când își dorea ceva prea mult, rar ajungea să obțină acel lucru. Așa se face că, doar la câteva zile de la cererea ei, se pomenise cu un zidar în grădină, care voia să știe unde anume să înceapă ciudata construcție.

Acum avea niște trepte fără casă, doar ale ei, care, neducând nicăieri, o duceau în copilărie, lângă bunica. Începând chiar de mâine dimineață, putea să își bea cafeaua pe trepte, la ora la care, din sălile de la parter, cu ferestre spre grădină, se auzeau fragmente din primele cursuri ale zilei.

La angajare, directorul departamentului nu îi ceruse Christinei decât ceea ce îi cerea ea acum zidarului: simplitate.

— E bine să încerci să gândești pe termen lung. Este o instituție tânără, care are nevoie de oameni tineri. Proiectele noastre vor suferi schimbări multă vreme, până când lucrurile se vor așeza în matcă. Însă confortul – și aici este vorba de departamentul tău - ar trebui privit pe termen lung. Îți cerem să gândești în imagini simple și să crezi un ambient care să ofere confort unei arii cât mai mari de personalități și de caractere.

Simplitatea e cel mai greu de atins, se gândise Christine. Cere multă muncă. Să ajungi să dai impresia că un lucru e simplu nu e deloc simplu. Totuși, nu se temea de noua slujbă. Se pregătise din timp, citind despre activitatea și obiectivele Poliției.

Ca aproape întotdeauna când se uita la ceas, nu reținu ora, așa că se mai uită o dată. Grăbi pasul, deja întârziase.

În ultima vreme, Diane și Lily îi reproșau că se întâlnesc prea rar. Cu mult înainte de a se angaja la Poliție, Christine începuse să înțeleagă că viețile lor apucau pe cărări diferite. Avea din ce în ce mai multă nevoie de liniște. Se trezea de multe ori explicându-le că uneori nu are chef să vadă pe nimeni, pentru că numai în singurătate își poate reîncărca bateriile cu adevărat. Era adevărul, dar era, de asemenea, și un fel de scuză. În sinea ei, Christine știa foarte bine că dacă cele două nu ar fi obosit-o, cum se întâmpla în ultimul timp, s-ar fi întâlnit cu ele, renunțând fără regrete la acele ore de singurătate de care vorbea. Din păcate, însă, nu reușeau să se mai distreze împreună, ca altădată.

Pe terasa cafenelei începeau să apară grupuri mici de oameni, iar Diane insista să înțeleagă noul mod de viață al Christinei.

— Să știi că există viață și în afara acelei instituții. Ce faci tu, de fapt? Îți trăiești viața într-o poliție. Asta e tot ce vrei pentru tine?

LDIS | We know
book

Diane avea un tip de agresivitate masculină, iar mersul și înjurăturile îi erau tot masculine. Cine o vedea pentru prima oară îi observa mai întâi ochii verzi și buzele subțiri strânse într-o grimasă care îi dispărea de pe chip doar atunci când râdea. Ochii erau ciudați: deși de un verde deschis și tulbure, reușeau uneori să arunce săgeți de venin, ca niște ochi de culoare închisă. I se potrivea numele de zeiță a vânătorii. De mică fusese pregătită să se lupte cu oricine ar fi fost destul de viteaz să o înfrunte. După ce se făcuse mare, descoperise că îi plăcea ca oamenii să se teamă de ea. Îi dădea o putere de care avea nevoie, pentru a-și ascunde frici numai de ea știute.

— Și ce? Până la urmă, adevărata libertate este aceea pe care o găsești între niște limite. Am citit asta pe undeva. Și apoi, nici măcar nu știi despre ce e vorba, cum arată locul, cum sunt oamenii, ce se întâmplă.

Christine își aminti cu drag de grădină și îi trecu prin cap că nu are ce să caute la cafenea, în compania lor.

— Tu ți-ai găsit pe cineva! exclamă Lily, cu un zâmbet larg.

— Nu, nu mi-am găsit pe nimeni, răspunse Christine pe un ton târăgănat, de parcă avea nevoie de timp să își caute cuvintele. Ochii i se întunecară brusc.

A-ți găsi pe cineva înseamnă a cunoaște un om pe care să îl convingi, prin diverse mijloace, să îți devină partener de viață. Christine considera meschin și deplorabil demersul de a căuta neîncetat o altă persoană, pe care să o faci responsabilă pentru propria fericire. Într-un fel, și pentru Lily, ca și pentru Diane, interacțiunea dintre un bărbat și o femeie era esența vieții pe Pământ. Christine nu nega binele pe care ți-l putea aduce o astfel de interacțiune, cu condiția să fi fost una fericită. Ceea ce o deranja, însă, era încăpățânarea cu care unii oameni alegeau să nu mai facă nimic singuri, blocându-se în așteptarea acelei întâlniri care să declanșeze binele în viețile lor. În ultima vreme,

remarca, nu fără amărăciune, că femeile astea două, pe care le numea prietenele ei, aparțineau unei categorii de oameni pe care ea, în secret, îi detesta.

Tăcu, hotărâtă să nu le mai dezvăluie nimic despre ea. În astfel de situații, pentru a nu alimenta conflictul care stătea să se nască, încerca să calculeze în gând procente: cu cât la sută era mai mare răutatea înnăscută a Dianei față de sarcasmul deplasat al lui Lily. Ea nu râdea de oameni și nici nu-i ataca prima. Când oamenii se făceau de râs singuri, simțea și rușinea lor.

Imediat după angajare, le povestise cu entuziasm despre Poliție, însă, în ultima vreme, nu mai deschidea subiectul. Tot mai des îi trecea prin cap că nu mai au mai nimic în comun. Întârziase la întâlnire, pentru că, în apropierea clădirii de cursuri, era un parc pentru copii, unde îi plăcea să piardă vremea uneori. Nu îi plăceau copiii mai mult decât altădată și, de fapt, nici măcar nu își punea problema dacă îi plac sau nu copiii. Întrebarea, în sine, era ambiguă. Nu poți să știi dacă îți plac copiii, având în vedere că ei sunt atât de diferiți. E ca și cum te-ai întreba dacă îți plac oamenii. Nu se întreabă nimeni cu prea mare seriozitate dacă îi plac sau nu oamenii, pentru că, fiind om, probabil e mai sănătos să nu îți pui problema asta, având în vedere că nu te poți transforma într-un copac sau în altceva. Copiii, la fel ca și variantele lor adulte, sunt o categorie la fel de mare, despre care nu îți poți face nicicum o idee generală. Sunt copii și copii, așa cum sunt oameni și oameni.

Diane, auzind motivul întârzierii, păru surprinsă:

— Au început să îți placă copiii?

— Care copii? întrebă Christine, cu un ton malițios, hotărându-se brusc să îi întoarcă agresivitatea lui Diane.

— Ei, asta-i! Copiii, în general. „Care copii?”

— A, în general. După cum știi, Poliția nu agreează generalizările.

— Lua-o-ar dracu de Poliție! Iar îmi vii cu prostiile astea? Te-au spălat pe creier sau ce? Ce treabă are Poliția? Vorbeam despre tine, despre noi.

Pe Diane o enerva să fie amintită Poliția în discuțiile personale. Era de părere că Poliția vrea să le fure viețile, să le rearanjeze după placul său și apoi să le restituie, cerându-le să și le trăiască așa cum se cuvine.

— Și ce-i rău în asta? Întreba atunci Christine, amuzându-se de reacția Diane. Diane se auto-intitula un spirit liber, pe care nicio instituție și nicio doctrină nu ar fi putut să îl încătușeze. În realitate, era un burete care absorbea din jur opiniile, gusturile, pasiunile altora, prezentându-le apoi ca fiind ale sale, pentru că se temea să își caute propriile repere și să și le asume.

În ultima vreme, Christine se tot întreba pe ce baze se clădise prietenia lor și nu găsisse decât un motiv: când s-au cunoscut, toate trei aveau probleme cu bărbații. Discutând aprins despre defectele pe care le aveau în comun bărbații din viețile lor, s-au trezit prietene. Erau pe o plajă, în vacanță, când Christine se întrebuse pentru prima oară ce altceva le mai unise.

Pentru Diane, de exemplu, bărbații nu încetau niciodată să existe. Orice situație și orice eveniment trebuia să aibă o legătură, cât de mică, cu bărbații sau, după caz, cu absența lor. Reducea totul la interacțiunea dintre un bărbat și o femeie, susținând că în jurul acestei interacțiuni se învârtea, de fapt, Pământul. Până să facă școala de actorie, nu avea prea multe de spus despre natura umană, însă, de când era actriță în toată regula, cu roluri din ce în ce mai lungi, omul era subiectul ei preferat. Avea uneori observații pertinente despre oameni, însă, din păcate, făcea exces de ele. Noua ei distracție de a observa „Omul” nu făcea decât să îl indispuină pe omul observat, care se simțea ca expus într-o vitrină: pentru Diane, a observa însemna a se holba ceva mai discret. Lily și Christine se obișnuiseră, cu timpul,

să se simtă cercetate cu o lupă și vorbeau fără a se mai jena, cum se întâmpla la începutul prieteniei lor, când Diane nu era actriță.

Însă Diane nu era singura care avea obiceiul de a studia în mod agresiv oamenii. Lily îi împărtășea această îndeletnicire, cu diferența că era mai superficială în studiul propriu-zis. Ea își făcea o părere la scurt timp după ce cunoștea un om, considerând că îi poate citi pe toți. Christine încercase să pună cap la cap date despre copilăria lui Lily, dar nu reușise să afle ce anume din copilăria ei o făcea să pretindă că îi cunoaște pe oameni încă de la prima vedere. Despre părinții lui Lily, nu știa mare lucru: nu o lăsaseră să își urmeze înclinațiile către artă, mai exact pasiunea pentru dans, pe motiv că îi trebuia o meserie din care se câștigă bani. Acea era ruptura esențială dintre Lily și părinții ei, iar Christine nu aflase niciodată mai mult de atât. Pretenția de a cunoaște oamenii dintr-o privire era, însă, după părerea Christinei, o altă manifestare a timidității agresive.

„Dintre *timizii agresivi*, o categorie specială sunt cei despre care descoperi târziu că sunt agresivi. La început, par spirituali, joviali, plini de remarci inteligente. În scurt timp, aceste remarci se dovedesc a fi niște atacuri la adresa celorlalți, menite să demonstreze că autorului lor nu îi lipsesc simțul observației și sclipirea inteligenței. Aceștia se laudă deseori cu talentul de a-i „vedea” pe ceilalți. Uneori, „a vedea” este înlocuit cu „a citi”. E mare păcat că un om vădit inteligent nu realizează ceva la îndemâna oamenilor mai puțin inteligenți, dar mai atenți la natura umană, și anume că nimeni nu e foarte fericit să i se spună: „Lasă, că te-am citit eu”. Nimeni nu vrea să se simtă ușor de citit. Toată lumea, femei și bărbați deopotrivă, își doresc să emane un pic de mister în jur, pentru că tocmai misterul creează impulsul de a cerceta.

Uneori, ei le povestesc și altora: „Ce crede Cutare? L-am citit eu pe el...” Asta nu înseamnă că pe Cutare îl poate